

Nr 369.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1935.
Godkänd av andra kammaren den 18 juni 1935.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av arbetstiden för viss statsanställd personal m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 158 och memorial nr 168.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1935 dagtecknad proposition, nr 108, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, lämnat riksdagen tillfälle att avgiva yttrande angående av föredragande departementschefen föreslagen reglering av arbetstiden för viss statsanställd personal.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande proposition har riksdagen till behandling förehaft två motioner, nämligen:

II: 508, däri hemställts, att riksdagen som yttrande över Kungl. Maj:ts proposition nr 108 måtte uttala, att den däri föreslagna regleringen av arbetstiden för personalen vid vissa statliga anstalter icke nu bör genomföras, utan att en utredning rörande de ekonomiska verkningarna av en liknande arbetstidsbegränsning vid kommunala anstalter av jämförligt slag först må komma till stånd; samt

II: 509, däri hemställts, att riksdagen vid avgivande av yttrande i anledning av ifrågavarande proposition måtte uttala såsom sin uppfattning, att regleringen av arbetstiden för viss statsanställd personal till normalt 48 timmar i veckan icke bör omfatta inom armén och marinen anställda sjuksköterskor.

Statsutskottet hade i sitt utlåtande nr 158 anfört följande:

»En av de större grupper, som beröras av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, utgör personalen vid statens sinnessjukhus.

Utskottet vill med anledning härav erinra därom, att, då frågan om minskning av tjänstgöringstiden för nämnda personal på grund av i ämnet väckta motioner var föremål för prövning av 1930 års riksdag, riksdagen i sin skrivelse nr 299 framhöll, att de skäl, som förhindrat vederbörande departementschef att förorda några åtgärder härutinnan, vore dels de betydande kostnader för avlönande av ytterligare personal och för anskaffande av nya personalbostäder ett genomförande av förslaget härutinnan skulle

medföra och dels de konsekvenser, i fråga om ökade sjukvårdsavgifter för landstingen och de större städerna, som skulle bliva en följd av förslagens genomförande. De synpunkter, som anförts till stöd för åtgärdens vidtagande, hade riksdagen dock måst finna så beaktansvärda, att riksdagen ansåge sig icke kunna ställa sig avvisande mot att en utredning i ärendet verkställdes, varigenom konsekvenserna av ett bifall till förslaget kunde helt överblickas.

Sedan utredning verkställdes och förslag om reglering av arbetstiden för den vid sinnessjukhusen anställda sjukvårdspersonalen framlagts för 1931 års riksdag, uttalade riksdagen i sin skrivelse nr 5 A, punkt 50, att med hänsyn till de å sinnessjukhusen intagnas tillstånd och den omständigheten, att nämnda sjukhus vore så gott som ständigt överbelagda, den därstädes anställda personalens tjänstgöring måste anses vara av så säregen beskaffenhet, att härav kunde motiveras en viss begränsning av tjänstgöringstiden. På grund härav och då riksdagen icke haft något att erinra mot de av departementschefen framlagda grunderna för en sådan begränsning, biföll riksdagen förslaget härutinnan.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle åttatimmarsdagen i princip genomföras vid vissa statliga anstalter av olika slag. Utan att vilja bestrida, att skäl härför kunna åberopas för vissa personalgrupper, har utskottet dock i frågans nuvarande läge ansett sig icke kunna tillstyrka förslaget i fråga. Starka skäl tala för ett uppskov med denna frågas avgörande. Sålunda skulle, på sätt motionsvis framhållits, ett införande av åttatimmarsdagen vid de statliga sinnessjukhusen med all sannolikhet hava till följd krav på liknande förkortning av arbetstiden vid de kommunala och landstingsdrivna kroppssjukhusen, liksom en arbetstidsreglering vid alkoholist- och uppfostringsanstalter m. fl. skulle komma att bliva prejudicerande för förhållandena vid av landsting drivna sinnesslöanstalter, arbetshem och skyddshem. Och någon utredning om kostnaderna för en arbetstidsreglering för de kommunala anstalterna förefinnes icke. En dylik utredning synes utskottet ofrånkomlig, innan definitiv ståndpunkt tages till frågan om åttatimmarsdagens införande vid de anstalter, varom nu är fråga.

Slutligen vill utskottet, under erinran om den så nyligen som år 1932 genomförda regleringen av arbetstiden för sinnessjukhusens sjukvårdspersonal, i likhet med vad motionsvis anförts, framhålla, att den här föreliggande frågan icke kan anses vara av så brådskande natur, att med dess avgörande icke kan anstå, till dess alla konsekvenser av dess avgörande kunna exakt överblickas.

Utskottet, som således biträder det i motionen II: 508 gjorda uttalandet, finner sig alltså nu icke böra taga ståndpunkt till den i motionen II: 509 gjorda hemställan.

Utskottet hemställer alltså, att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela, vad utskottet ovan anført.»

Enligt en vid statsutskottets förenämnda utlåtande fogad reservation hade utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom av departementschefen erinrats, har, sedan arbetstidslagen genom beslut vid 1930 års riksdag erhållit permanent karaktär, flertalet arbetargrupper blivit tillförsäkrade de sociala och kulturella fördelar, som den lagstadgade åttatimmarsdagen för deras del innebär. Åtskilliga arbetar- och personalgrupper, bland andra personalen vid sinnessjukhusen och andra statliga anstalter, avvakta emellertid ännu en arbetstidsreglering. Utskottet får, lika med departementschefen, erinra därom, att motioner i frågan tid efter annan väckts inom riksdagen och att arbetar- och personalsammanslutningar vid flera tillfällen framställt förslag i frågan.

Sedan numera utredningar verkstälts angående arbetstidsregleringen beträffande de personalgrupper, varom fråga är, anser utskottet tiden vara inne, att den arbetstidsreglering, som nu förefinnes, utsträcker att gälla även andra grupper. Utskottet syftar härvid närmast på den vid sinnessjukhusen anställda personalen, vilkens arbete torde vara både psykiskt och fysiskt påfrestande. Till stöd för sin mening angående arbetstidsregleringens snara genomförande vill utskottet i likhet med departementschefen för sin del framhålla den inverkan, genomförandet härav skulle utöva å arbetslöshetsläget, särskilt bland ungdomen. Utskottet delar alltså departementschefens uppfattning, att en arbetstidsreglering enligt åttatimmarslagens principer bör, så snart omständigheterna det medgiva, genomföras för den statsanställda arbetspersonal, som ej redan kommit i åtnjutande därav.

Vad departementschefen i frågan i övrigt uttalat har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid denna frågas ytterligare behandling beaktar vad som motionsvis framhållits beträffande arbetstiden för arméns och marinens sjuksköterskor.

Av vad sålunda anförts framgår, att utskottet icke kunnat förorda det i motionen II: 508 gjorda yrkandet.

Utskottet får alltså hemställa, att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela vad utskottet här ovan anført.»

Första kammaren har bifallit vad utskottet i sitt utlåtande hemställt, under det att andra kammaren bifallit den vid utlåtandet fogade reservationen.

Sammanjämkning av de olika beslut, vari kamrarna sålunda stannat, har ansetts icke kunna ske, och ärendet är icke av beskaffenhet att kunna avgöras medelst gemensam omröstning.

Vad sålunda förekommit, har riksdagen velat härigenom för Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 18 juni 1935.

Med undersåtlig vördnad.
